

គណៈកម្មាធិការដើម្បីការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ នៅកម្ពុជា

Committee for Free and Fair Elections in Cambodia

ខុមហ្វ្រែល COMFREL

ថ្ងៃទី១៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៣

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន (បន្ថែម និងកែតម្រូវ) ស្តីពី

ការសង្កេតការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ាទាក់ទងលទ្ធផលបណ្តោះអាសន្ន នៃការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រនីតិកាលទី៥ នៅមណ្ឌលខេត្តក្រចេះ កណ្តាល បាត់ដំបង និងសៀមរាប

Vision : A democratic society that democratization in particular democratic elections are promoted and qualified to bring benefits to people.

ទស្សនៈវិស័យ ៖ ដើម្បីឱ្យការបោះឆ្នោតមានគុណភាព និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដែលនាំមកនូវផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ខុមហ្វ្រែលបានចូលរួមសង្កេតការណ៍ទៅលើដំណើរការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ាទាក់ទងលទ្ធផលបណ្តោះអាសន្ន នៃការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រនីតិកាលទី៥ កាលពីថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៣ ដោយគណៈកម្មាធិការ ជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត(គ.ជ.ប) បានពិនិត្យលើបណ្តឹងតវ៉ាទៅនឹងលទ្ធផលបណ្តោះអាសន្ននៃការបោះឆ្នោតរបស់ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិនៅមណ្ឌលខេត្តក្រចេះ ។ ហើយគ.ជ.បបានបន្តពិនិត្យលើបណ្តឹងតវ៉ាទៅនឹងលទ្ធផលបណ្តោះ អាសន្ននៃការបោះឆ្នោតរបស់គណបក្សសង្គ្រោះជាតិនៅមណ្ឌលខេត្តកណ្តាល បាត់ដំបង និងសៀមរាប នៅថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៣ ។

ខុមហ្វ្រែលសង្កេតឃើញថា ការផ្ទៀងផ្ទាត់លទ្ធផលនៅក្នុង១៣ការិយាល័យនៅមណ្ឌលខេត្តក្រចេះ គ.ជ.បបាន យកទម្រង់១១០៤¹ ផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយនឹងទម្រង់ ១១០២² ដែលនៅក្រៅកញ្ចប់សុវត្ថិភាព«ក»។ ទម្រង់១១០២ ដែល គ.ជ.បយកមកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់នោះគឺជាឯកសារដែលគេអាចកែ ឬធ្វើថ្មីបានព្រោះមិនមែនជាឯកសារដើមដែលរក្សាទុក នៅក្នុងកញ្ចប់សុវត្ថិភាព «ក» ។ ដោយឡែកទម្រង់១១០២ ដែលគ.ជ.ប យកមកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់នោះមានស្នាមប្រើ ប្រាស់ទឹកលុបច្រើនលើទម្រង់ទាំងនោះ។ ជាមួយគ្នានេះទម្រង់១១០៤ វិញ ឃើញថាអក្សរនៅលើទម្រង់ទាំង ១៣ការិយាល័យនៅខេត្តក្រចេះនោះភាគច្រើនគឺដូចគ្នា ដែលយើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា អាចមានការសរសេរឡើងវិញ នៅថ្នាក់ណាមួយ អាចជាថ្នាក់ គយ/សប ឬ គធ/ខប។

បន្ទាប់មកខុមហ្វ្រែលបានធ្វើការពិនិត្យលទ្ធផលបោះឆ្នោតពីទម្រង់១១០២របស់គ.ជ.ប ធៀបជាមួយលទ្ធផលក្នុង ទម្រង់១១០៤ នៅខេត្តក្រចេះដែលអ្នកសង្កេតការណ៍ខុមហ្វ្រែលទទួលបានពីមន្ត្រីការិយាល័យរាប់សន្លឹកឆ្នោតឃើញថា ក្នុងចំណោម១៣ការិយាល័យមាន២ការិយាល័យដូចគ្នាទាំងស្រុង ហើយ១១ការិយាល័យផ្សេងទៀតលទ្ធផលរបស់ គណបក្សហ៊ុនស៊ុនប៊ុច គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា និងគណបក្សសង្គ្រោះជាតិដូចគ្នា ប៉ុន្តែលទ្ធផលរបស់គណបក្សផ្សេង ទៀតខុសគ្នា ពោលគឺទម្រង់១១០៤ដែលអ្នកសង្កេតការណ៍ខុមហ្វ្រែលទទួលបានពីមន្ត្រីការិយាល័យរាប់សន្លឹកឆ្នោត មិនមានកត់ត្រាលទ្ធផលរបស់គណបក្សទាំងនោះទេ។ បន្ថែមពីលើនេះទៀតចំនួនសន្លឹកឆ្នោតបានការ និងមិនបាន ការក៏មានការខុសគ្នាផងដែរ។

¹ ១១០៤ គឺជាក្រដាសលទ្ធផលបឋមនៃការបោះឆ្នោតតាមការិយាល័យបោះឆ្នោត និងរាប់សន្លឹកឆ្នោត
² ១១០២ គឺជាកំណត់ហេតុនៃការរាប់សន្លឹកឆ្នោត (បំពេញដោយគណៈកម្មាធិការការិយាល័យរាប់សន្លឹកឆ្នោត)

សម្រាប់ការផ្ទៀងផ្ទាត់ខេត្តបាត់ដំបង គ.ជ.បបានយកទម្រង់១១០៩^៣ ទម្រង់១១១០^៤ និងតារាងលទ្ធផលបោះឆ្នោតប្រចាំឃុំ/សង្កាត់ ដែលបំពេញដោយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិមកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់។ ក្នុងដំណើរការផ្ទៀងផ្ទាត់នេះ គ.ជ.បបានយកចំនួនសម្លេងឆ្នោតសរុបនៃគណបក្សនីមួយៗប្រចាំឃុំ(ទំរង់១១០៩) មកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយលទ្ធផលឆ្នោតរបស់គណបក្សទាំងនោះក្នុងទំរង់១១១០ ដោយមិនបានបូកសរុបលទ្ធផលតាមការិយាល័យនីមួយៗនៅក្នុងទំរង់ ១១០៩នោះទេ មុននឹងផ្ទៀងផ្ទាត់លទ្ធផលសរុប។

ចំណែកឯការផ្ទៀងផ្ទាត់ខេត្តសៀមរាបវិញ គ.ជ.បបានយកទម្រង់១១០២ និងទម្រង់១១០៤ មកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ ហើយតំណាងគណបក្សក៏មានទម្រង់១១០៤មកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ដែរ។ ការសង្កេតឃើញថា មានការិយាល័យបោះឆ្នោត ចំនួន៤ការិយាល័យនៃខេត្តនេះ(០៩៨២, ០៤២៦, ០៩៨៨, ០០២៥) មិនមានទំរង់១១០២ មកធ្វើការផ្ទៀង ហើយក្រុម ផ្ទៀងផ្ទាត់លទ្ធផលបានយកទំរង់១១០៩មកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយទំរង់១១០៤ ជំនួសវិញក្រៅពីនេះយើងនៅសង្កេត ឃើញទៀតថា មានការិយាល័យចំនួន២គឺ(១០២៤, ០២៦២) ដែលមានទំរង់១១០២ និងទំរង់១១០៤ មានទិន្នន័យ មិនដូចគ្នា និងការិយាល័យ០៩៨២ មានទិន្នន័យមិនត្រឹមត្រូវ(ការបូកលេខមិនត្រឹមត្រូវ)។

ដោយឡែកការផ្ទៀងផ្ទាត់ខេត្តកណ្តាល គ.ជ.បបានយកទម្រង់១១០២ និងទម្រង់១១០៨ មកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ ហើយតំណាងគណបក្សក៏មានទម្រង់១១០៤ មកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ដែរ។ ដោយឡែក៨ការិយាល័យបោះឆ្នោតក្នុងសង្កាត់ តាខ្មៅ ក្រុងតាខ្មៅ ខេត្តកណ្តាល គ.ជ.ប ពុំមានទម្រង់១១០៨ មកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ មានតែទម្រង់១១០២ និងទម្រង់ ១១០៤ មកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់។ ចំណុចមានការសង្ស័យថា មានភាពមិនប្រក្រតីក្នុងទម្រង់ ១១០៨ ដែលជាហេតុនាំឲ្យ គ.ជ.ប មិនបញ្ចេញទម្រង់នេះក្នុងការិយាល័យទាំង៨មកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់។

ជាមួយគ្នានេះការសង្កេតក៏បានរកឃើញដែរថា ទម្រង់១១០២ក្នុងដៃគ.ជ.ប និង១១០៤ក្នុងដៃរបស់គណបក្ស សង្គ្រោះជាតិមានការខុសគ្នា ជាពិសេសនៅត្រង់សន្លឹកឆ្នោតក្នុងហិបសរុប សន្លឹកឆ្នោតបានការ សន្លឹកឆ្នោតមិនបានការ។ ការខុសគ្នាមួយវិញទៀតគឺសម្លេងឆ្នោតរបស់គណបក្សតូចៗ ពោលគឺទម្រង់១១០៤ដែលតំណាងគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ទទួលបានពីមន្ត្រីការិយាល័យរាប់សន្លឹកឆ្នោតភាគច្រើនមិនមានកត់ត្រាសន្លឹកឆ្នោតក្នុងហិបសរុប សន្លឹកឆ្នោតបានការ និង សន្លឹកឆ្នោតមិនបានការ។ ចំណុចនេះធ្វើឲ្យមានការមិនទុកចិត្តចំពោះការបូកសរុបលទ្ធផលបណ្តោះអាសន្នរបស់គ.ជ.ប ដោយយកទម្រង់១១០២ជាមូលដ្ឋាន។ ដូចនេះ ក្រុមផ្ទៀងផ្ទាត់របស់គ.ជ.បត្រូវបើកកញ្ចប់សុវត្ថិភាព«ក» ដើម្បីយកទម្រង់ ១១០២មកធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ចំពោះការិយាល័យ ឬឃុំ សង្កាត់ណាដែលលទ្ធផលរបស់ គ.ជ.ប និងគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ មិនដូចគ្នា។

ជាសរុបមានភាពមិនប្រក្រតីផ្នែកបច្ចេកទេសដែលទាក់ទងទៅនឹងលទ្ធផលបោះឆ្នោតក្នុងទម្រង់១១០២ និង ១១០៤នៅតាមការិយាល័យបោះឆ្នោត។ បើទោះបីយ៉ាងណា ការផ្ទៀងផ្ទាត់ទំរង់នេះមិនអាចសន្និដ្ឋានថាកំរិតភាពមិន ប្រក្រតីទាំងនេះបាន ឬមិនបានធ្វើឲ្យប៉ះពាល់សុច្ឆរិចភាព និងលទ្ធផលបោះឆ្នោត ខណៈដែលគណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំ ការបោះឆ្នោត (គ.ជ.ប) មិនបានបើកឲ្យមានការផ្ទៀងផ្ទាត់សំណាកជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធនូវកញ្ចប់សុវត្ថិភាព «ក» ។

³ ១១០៩ គឺជាតារាងបូកលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតក្នុងឃុំសង្កាត់

⁴ ១១១០ តារាងបូកលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតក្នុងខេត្ត ដែលបំពេញដោយគណបក្ស

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទាក់ទង៖

- ១. កញ្ញា គង់ វ៉ានីន អ្នកសម្របសម្រួលផ្នែកអង្កេតខុមហ្វ្រែល ទូរស័ព្ទ៖ ០១២ ៦៥ ៤៩ ៥០
- ២. លោក ស៊ុន ទិញសីហា មន្ត្រីផ្នែកអង្កេតខុមហ្វ្រែល ទូរស័ព្ទ៖ ០១២ ២៥ ២៦ ៦១

បេសកកម្ម ៖ បេសកកម្មរបស់ខុមហ្វ្រែល គឺជួយបង្កើតបរិយាកាសគួរជាទីពេញចិត្ត និងមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ ទី១/ដើម្បីឱ្យមានដំណើរការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ តាមរយៈការបញ្ចុះបញ្ចូល តស៊ូមតិ ដើម្បីទទួលបាននូវក្របខ័ណ្ឌច្បាប់សមរម្យ, ការអប់រំដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានដល់អ្នកបោះឆ្នោត អំពីសិទ្ធិ និងសកម្មភាពចូលរួមសង្កេតការណ៍របស់ពួកគេ ដែលអាចរារាំងនូវភាពមិនប្រក្រតី ព្រមទាំងផ្តល់នូវរបាយការណ៍អង្កេតយ៉ាងទូលំទូលាយ និងឆាប់រហ័ស ដើម្បីអាចឱ្យមានការវាយតម្លៃលើដំណើរការបោះឆ្នោតមួយដែលមិនលំអៀង និងមិនប្រកាន់បក្សពួក ទី២/ ដើម្បីឱ្យមានអត្ថន័យនៃដំណាក់កាលក្រោយពេលបោះឆ្នោត តាមរយៈការអប់រំ និងវេទិកាសាធារណៈក្នុងគោលបំណងជំរុញលើកទឹកចិត្តប្រជាពលរដ្ឋឱ្យចូលរួមក្នុងកិច្ចការនយោបាយ និងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចនានា ការតស៊ូមតិ/បញ្ចុះបញ្ចូលដើម្បីឱ្យមានការកែទម្រង់ ដំណើរការបោះឆ្នោតដែលបង្កើននូវគណនេយ្យភាព (ការទទួលខុសត្រូវ) របស់មន្ត្រីជាប់ឆ្នោត ព្រមទាំងផ្តល់នូវរបាយការណ៍អង្កេតយ៉ាងទូលំទូលាយ និងឆាប់រហ័ស ដើម្បីអាចឱ្យមានការវាយតម្លៃមួយដែលមិនលំអៀង និងប្រកាន់បក្សពួក ទៅលើការបំពេញកម្មវិធីនយោបាយ និងដំណើរការអនុវត្តន៍ការងាររបស់មន្ត្រីជាប់ឆ្នោត។